

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний університет»

Протокол № 11 від 22 грудня 2022 р.

Голова Вченої ради, ректор

[Signature] проф. Володимир СМОЛАНКА

**Програма
підвищення кваліфікації учителів початкових класів**

Ужгород - 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Потреби докорінного, системного реформування загальної середньої освіти в Україні, інтеграції національної системи освіти у світовий європейський простір, підвищення конкурентноздатності української молоді на ринку праці, формування професійної компетентності вчителя в реалізації основних завдань модернізації системи освіти, упровадження новітніх досягнень світової та вітчизняної науки, передового досвіду в організацію навчально-виховного процесу сучасного освітнього закладу вимагає оновлення змісту й форм підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Загальні положення

Програма підвищення кваліфікації (далі – Програма) учителів початкових класів з урахуванням принципів цілісності, системності, технологічності та варіативності, подана у взаємозв'язку цільового, змістового, технологічного та контрольно-аналітичного компонентів відповідно до державної політики в галузі загальної середньої освіти, стратегій підвищення якості початкової освіти.

Актуальність:

Зміст програми, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, урахуває особливості професійної діяльності вчителя початкових класів і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів загальної середньої освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми та професійними стандартами, вимогами щодо компетентностей учителя початкових класів передбачених у професійному стандарті; запитами замовників освітніх послуг.

Програма передбачає :

- формування готовності вчителів початкових класів до реалізації стратегічних цілей модернізації початкової освіти, розбудови Нової української школи в умовах соціокультурних викликів ХХІ століття, інтеграції у світовий освітній простір;
- підвищення рівня теоретико-методологічної підготовки до роботи в умовах Нової української школи та переходу на 12-річну структуру навчання;
- систематизацію та поглиблення соціально-гуманітарних, професійно-фахових знань про сутність, специфіку, орієнтири реалізації основних напрямів модернізації початкової освіти;
- модернізацію професійного потенціалу як системного показника готовності до інноваційної діяльності, трансформації досягнень науки та перспективного педагогічного досвіду в практику роботи вчителя початкових класів;
- опанування нових педагогічних та інформаційних технологій, інструментарію, необхідних для впровадження якісних змін у освітній процес;
- формування навичок самостійного, системного педагогічного аналізу, критичного мислення;

– проектування різних моделей навчання, моделювання процесу підготовки таким чином, щоб забезпечував професійну й життєву компетентність, якісні професійні знання й уміння, професійну мобільність і стійкість, конкурентоздатність і конкурентоспроможність;

– формування вмінь здійснювати інтегровану практико-теоретичну професійну діяльність, що сприятиме формуванню інноваційного освітнього простору.

Програма підвищення кваліфікації вчителя початкових класів розроблена на виконання ст. 18 та ст. 59 Закону України «Про освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №800 від 21 серпня 2019 р., та на основі:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Національної доктрини розвитку освіти;
- Державного стандарту початкової освіти;
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти;
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року;

– професійних стандартів: «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.12.2020 № 2736);

– Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки (Постанова КМУ від 09.10.2020 №932);

– Концепції громадянської освіти в Україні (Постанова КМУ від 03.10.2018 №710 -р);

– Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»;

– Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа);

– Концепції Нової української школи;

– Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН України від 09.09.2022 р. № 805)

Метою є вдосконалення професійної компетентності вчителя початкових класів як умотивованого, фахового спеціаліста, носія рефлексивної культури, готового до впровадження інноваційних концептуальних підходів і технологій в освітній процес.

Цільова група: учителі початкових класів закладів загальної середньої освіти різних форм власності.

Обсяг програми: 30 год (1 кредит ЄКТС)

Форма реалізації Програми: дистанційна

Графік навчального процесу: одна сесія 30 годин (упродовж тижня, по шість годин щоденно з можливістю подальшої підтримки педагогічного працівника через дистанційне навчання за планом програми).

Строки реалізації Програми: упродовж тижня (5 робочих днів).

Кількість слухачів у групі: 40 осіб.

Вимоги до рівня осіб, що можуть опановувати програму: закладів загальної середньої освіти, які працюють на посаді і здобули освітній рівень бакалавра, спеціаліста, магістра тощо.

Вартість освітніх послуг: на договірних умовах.

Місце виконання Програми: Навчально-науковий центр підвищення кваліфікації ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та за місцем знаходження замовника. Якщо підвищення кваліфікації відбувається за місцем замовника то проводиться організація трансферу за кошти замовника.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації.

За результатами опанування програми особи, які пройшли повне навчання отримують свідоцтво, в якому зазначається змістові напрями навчального плану Програми та обсяг навчальних годин, яке дозволяє здійснювати професійну діяльність у закладі загальної середньої освіти за посадою «учитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» упродовж кожного року, підвищувати кваліфікаційний рівень відповідно Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН України від 09.09.2022 р. № 805)

Розробники Програми: Навчально-науковий центр підвищення кваліфікації ДВНЗ "УжНУ"

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Програма передбачає розв'язання таких завдань:

- формування готовності учителя початкових класів закладу освіти до реалізації стратегічних цілей розвитку загальної середньої освіти, національної системи освіти XXI століття, інтеграції у світовий освітній простір;
- підвищення методологічної та теоретичної компетентності до роботи в умовах Нової української школи та переходу на 12-річну структуру навчання;
- систематизація та поглиблення соціально-гуманітарних, професійно-фахових знань про сутність, специфіку, орієнтири реалізації основних напрямів модернізації професійної діяльності;
- модернізація професійного потенціалу як системного показника готовності до інноваційної діяльності, трансформації найновіших досягнень науки та передового педагогічного досвіду в практику роботи учителя початкових класів;
- опанування нових інтелектуальних педагогічних та інформаційних технологій, необхідних для впровадження якісних змін у освітній процес;
- формування навичок самостійного і критичного мислення, системного аналізу власної діяльності;
- формування вмінь здійснювати інтегровану практико-теоретичну професійну діяльність, що сприятиме формуванню нового освітнього простору.

Навчальний план за денною формою навчання розрахований на 30 годин (1 кредит) та складається з п'яти модулів:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний (4 год / 0,1 кредита);

Модуль 2. Професійний (6 год / 0,2 кредита);

Модуль 3. Фаховий (16 год / 0,5 кредита);

Модуль 4. Організаційно-контрольний (2 год / 0,1 кредита);

Модуль 5. Самостійної роботи (2 год / 0,1 кредита).

Соціально-гуманітарна й професійна підготовка розвиває творче мислення педагога, підвищує рівень соціально-політичних, філософських, соціологічних і психолого-педагогічних знань, сприяє вдосконаленню володіння категоріально-понятійним апаратом сучасної педагогічної науки.

Слухачі курсів підвищення кваліфікації мають змогу отримати уявлення про освіту як соціальний інститут, розвиток громадянських компетентностей особистості, тенденції патріотичного виховання в умовах суспільних змін, удосконалити знання з питань нормативно-правового забезпечення освітньої діяльності в Україні, реформування загальної середньої освіти в Україні, набуті знання із сучасних соціально-психологічних і педагогічних проблем виховання дітей, розвинути уявлення про психологічні основи фасилітативної компетентності педагога, застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі.

Фахова підготовка сприяє розвитку системи професійних компетентностей, що передбачено професійним стандартом вчителя початкових класів, необхідних для проєктування цілісного інноваційного освітнього простору школи І ступеня, забезпечується проведенням лекційних, семінарських, практичних занять, тренінгів, змістове наповнення яких відповідає сучасним технологіям навчання.

Фаховий модуль структурно складається з розділів:

- предметно-наукова підготовка;
- методична підготовка;
- спецкурси

Тематика *предметно-наукової й методичної підготовки* максимально співвідноситься зі змістом початкової освіти в умовах Нової української школи та передбачає поглиблення знань щодо актуальних питань у відповідних наукових галузях.

Предметно-наукова підготовка спрямована на формування професійних компетентностей учителів початкових класів у впровадженні педагогічних інновацій, проєктуванні інноваційного освітнього середовища початкової школи, використанні описового формувального оцінювання в системі контролю навчальних досягнень здобувачів освіти, формуванні системи життєвих компетентностей учнів.

Методична підготовка спрямована на формування професійних компетентностей педагогів у впровадженні в освітній процес інтегративного підходу, педагогіки партнерства, формуванні емоційного інтелекту учнів початкових класів, організації навчально-пошукової, дослідницької діяльності учнів початкової школи тощо.

У навчальному плані курсів підвищення кваліфікації передбачається проведення спецкурсів, які є логічним продовженням та доповненням найактуальніших проблем, що розглядаються в розділах з предметно-наукової й методичної підготовки педагогічних працівників закладів освіти.

Загалом підготовка за фахом забезпечує формування вміння організовувати тематичні дискусії, систематизувати власний досвід педагогічної діяльності, ефективно вирішувати психолого-педагогічні проблеми, які виникають у професійній діяльності.

Соціально-гуманітарний, професійний та фаховий модулі, крім інваріантної, включають варіативну складову, у якій розглядаються питання загальноєвропейської інтеграції освітнього простору України, організації сучасних педагогічних досліджень, розвитку медіакомпетентності педагога в умовах реформування освіти, формування стресостійкості як важливої складової успішної особистості педагогічного працівника, застосування web-сервісів в освітньому процесі.

Усі модулі в поєднанні визначають зміст професійної компетентності вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти.

Перелік компетентностей, розвиток яких передбачає зміст модулів програми курсів підвищення кваліфікації керівників відповідно до професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель

закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»:

Загальні компетентності:

ЗК.01. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права і обов'язки: усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, налагоджування соціальної взаємодії, співробітництва з колегами, попереджування та розв'язання конфліктів (соціальна компетентність).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК.04. Здатність до системного та критичного мислення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел, бачення комплексного розвитку подій, спроможності особистості адекватно і глибоко пізнавати оточуючий світ: природне і соціальне середовище, самого себе (конгнітивна компетентність).

ЗК.05. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

Професійні компетентності:

Перелік компетентностей, розвиток яких передбачає зміст модулів програми курсів підвищення кваліфікації вчителів початкових класів відповідно до професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»:

Загальні компетентності

- **громадянська компетентність** (ЗК.01) — здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, реалізувати свої права й обов'язки, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку;

- **соціальна компетентність** (ЗК.02) — здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня;

- **культурна компетентність** (ЗК.03) — здатність до поваги й цінування української національної культури, багатоманітності й мультикультурності у суспільстві, вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження;

- **лідерська компетентність** (ЗК.04) — здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети;

- **підприємницька компетентність** — здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

Професійні компетентності:

- мовно-комунікативна (А1),
- предметно-методична (А2),
- інформаційно-цифрова (А3),
- психологічна (Б1),
- емоційно-етична (Б2),
- компетентність педагогічного партнерства (Б3),
- інклюзивна (В1),
- здоров'язбережувальна (В2),
- організаційна (Г2),
- оцінювально-аналітична (Г3),
- здатність до навчання впродовж життя (Д2).

Навчальним планом підвищення кваліфікації учителів початкових класів передбачено проходження підсумкового тестування або презентація творчих робіт (виpusкна робота, творчий проєкт, портфоліо, навчально-методичні розробки) з питань предметно-наукової та методичної підготовки за фахом.

Очікувані результати підвищення кваліфікації передбачають таких умінь і навичок:

Знання і розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти взагалі, початкової зокрема;
- соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері початкової освіти;
- особливостей процесів викладання і навчання молодших школярів;
- основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання;
- способів реалізації інтеграційного підходу в навчанні молодших школярів;
- концепції інклюзивної освіти.

Розвинені вміння:

- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проєктування, оцінювання тощо);
- конструювати та реалізувати сучасні програми навчання молодших школярів із використанням різноманітних методів, форм і технологій;
- діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення учня як особистості, громадянина, інноватора;
- керувати проєктною діяльністю школярів;
- організовувати культуромовне освітньорозвивальне середовище;
- проєктувати власну програму професійноособистісного зростання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх здобувачів освіти;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- рефлексія власної професійної практики.

Форма проведення занять: Навчальні заняття за програмою курсу проводяться – засобами лекційного викладу матеріалу (тематична лекція, інструктивна лекція, інтерактивна лекція з елементами панельної дискусії, лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-прес-конференція, лекція з елементами практичного заняття), практичних занять (тренінгів, майстер-класів, моделювання освітньої діяльності, круглих столів, дискусій, тренувальних вправ, авторських студій, самостійної роботи у вигляді моніторингу та оцінки результатів пропонування освітніх змін, тестів).

Самостійна робота слухачів передбачає завдання, спрямовані на вивчення нормативно-правових актів та інструктивно-методичних листів, актуальних питань щодо організації освітнього процесу .

У програмі передбачається підготовка й захист підсумкової роботи (випускна робота, творчий проєкт) з питань предметно-наукової та методичної підготовки за фахом.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест, який складається з 30 тестових завдань, одне тестове завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники – 30 балів. Прохідний бал – 20 балів.

Учасники, які успішно склали тест та виконали підсумкову роботу отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації учителів початкових класів закладів загальної середньої освіти.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
програми підвищення кваліфікації учителів початкових класів
закладів загальної середньої освіти (1 кредит, 30 годин)

№ з/п	Напрямок	Розподіл годин				
		кредити	Усього (годин)	Лекції	Практичні заняття.	Тематичні дискусії
I.	СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ МОДУЛЬ	0,1	4	2	2	
II.	ПРОФЕСІЙНИЙ МОДУЛЬ Формування та розвиток професійних компетентностей учителя початкових класів	0,2	6	2	4	-
III	ФАХОВИЙ МОДУЛЬ	0,5	16	4	10	2
	3.1.Концептуальні засади реалізації Державного стандарту початкової загальної освіти		4	2		2
	3.1. Створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості інклюзивного навчання в ЗЗСО		4		4	
	3.1.Використання інформаційно-комунікаційних, цифрових технологій в освітньому процесі		4	-	4	
	3.1.Психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти, основи андрагогіки. Вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу.		4	2	2	
IV	ОРГАНІЗАЦІЙНО-КОНТРОЛЬНИЙ МОДУЛЬ.	0,1	2		2	
V.	МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	0,1	2	-	-	-
	УСЬОГО:	1	30	8	18	2